

Т. ЗІНЬКІВСЬКИЙ І Г. СКОВОРОДА

Дивно говорено: нема нічого мого під сонцем. Що було, те й є, що гризло, мучило, терзало Трохима Зіньківського его років тому, постало перед кожним ще дужче у дні заперішні. І не знайдеться сьогодні розумнішого, фахово зрілішого порадника від нього. Як, на яких началах "обустроить" поімперський конгломерат.

Думка Т. Зіньківського, як і думи Г. Сковороди сягали далеко: він брався спеціально вивчити українсько-руське право і його історичний розвиток від Ярослава Мудрого до знищення царем Миколою залишків української автономії. Він мав намір видати українську енциклопедію, мріяв про кафедру, зокрема у Львові. І мети б досяг, якби не смерть у 30 років.

Близький до народу, він залишив безліч фольклорних і етнографічних прикмет і тим піробив свою оригінальну манеру. Тенденція його художнього самовиразу від життя, а не від літературної школи. І йому, як і Сковороді, не загрожував той етнографізм, який повертався вадом — приземленістю. "Доказом є "історична казка".

Якщо ще раз поглянути на діяльність Т. Зіньківського у світлі спадку, традицій Г. Сковороди, у розрізі постави і змагань нашої інтелігенції, ми дійдемо до вітших, відрадних і благословенних для будучини одобутиків. Єднає їх відмова від матеріальних статків, від власного пастя. І просто якась рішуча козацька пожертва собою во ім'я громади, народних інтересів. Сковородинська позиція відчуження від світу, від гріховної жалоби стятання — цей високий ідеал був притаманний і Т. Зіньківському. У статті про Шевченка він писав: "Здається, ніякий в світі народ не має поганіших і ледачіших дітей в інтелігенції, як український. А се від нестачі поперед усього національної свідомості ..."

Втрата такого таланту була настільки відчута, що Олена Пчілка, Володимир Самійленко відгукнулися поетичними рядками:

А ми вже поховавши їх,
та придивившись до живих,
Дізнаємось, кого втерляла Україна її / "Думки"

В. Самійленка/.

В інший час творив митець, але золота нитка його духовності бере початок либось від Г. С. Сковороди.